Kolmapäev, 13. september 2017

P8_TA(2017)0342

Jaapanist pärit või sealt lähetatud sööda ja toidu import pärast Fukushima tuumaelektrijaamas toimunud avariid

Euroopa Parlamendi 13. septembri 2017. aasta resolutsioon komisjoni rakendusmääruse kohta, millega muudetakse komisjoni rakendusmäärust (EL) 2016/6 sööda ja toidu osas, millele kehtivad Jaapanist pärit või sealt lähetatud sööda ja toidu impordi suhtes pärast Fukushima tuumaelektrijaamas toimunud avariid kehtestatud eritingimused (D051561/01 – 2017/2837(RSP))

(2018/C 337/09)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni rakendusmääruse eelnõu, millega muudetakse komisjoni rakendusmäärust (EL) 2016/6 sööda ja toidu osas, millele kehtivad Jaapanist pärit või sealt lähetatud sööda ja toidu impordi suhtes pärast Fukushima tuumaelektrijaamas toimunud avariid kehtestatud eritingimused (D051561/01,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrust (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused ([1]), ning eriti selle artikli 53 lõike 1 punkti b alapunkti ii,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011 (millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes) ([2]) artikleid 11 ja 13,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

— võttes arvesse kodukorra artikli 106 lõikeid 2 ja 3,

Üldised märkused

A. arvestades, et rakendusmääruse (EL) 2016/6 kohaselt peab praegu mitmete toiduainete, sealhulgas seente, kala ja kalandustoodete, riisi ja sojaubade saadetistega, mis on pärit või lähetatud Jaapani mis tahes osast, kaasas olema kehtiv kinnitus, millega Jaapani ametiasutused tunnistavad, et tooted vastavad Jaapanis kehtivatele saastatuse piirmääradele (artikli 5 lõiked 1 ja 2); arvestades, et komisjoni rakendusmääruse eelnõu (edaspidi „ettepaneku eelnõu“) kohaselt peab asjaomane kinnitus nüüd kaasas olema vaid II lisas toodud 12 prefektuurist pärit toidu ja sööda piiratud loetelu puhul; arvestades, et ettepaneku eelnõuga jäetakse ühtlasi II lisast välja mitmed toidu ja sööda kategooriad;

B. arvestades, et samuti nõutaks ettepaneku eelnõuga nüüd artikli 10 kohast ametlikku kontrolli, täpsemalt kõigi saadetiste dokumentide kontrolli ning pistelisi identsuse kontrolle ja füüsilisi kontrolle, sealhulgas laboratoorseid analüüse tseesium-134 ja tseesium-137 esinemise kontrollimiseks, üksnes II lisas loetletud toidu ja sööda puhul; arvestades, et ettepaneku eelnõuga säilitatakse impordikontrollide harv sagedus (põhjendus 12);

C. arvestades, et komisjoni ettepaneku kohaselt muudetud rakendusmäärusega (EL) 2016/6 ei nõuta enam, et liikmesriigid teataksid komisjonile toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi kaudu kõigist analüüsitulemustest iga kolme kuu järel;

([1]) EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1.
([2]) ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

Kolmapäev, 13. september 2017

D. arvestades, et ettepaneku eelnõuga ei muudeta rakendusmääruse (EL) 2016/6 kehtivat I lisa, milles on esitatud Jaapani õigusaktides toidu ja sööda eri kategooriate ([1]) kohta sätestatud lubatud piirmäärad; arvestades, et rakendusmäärusega (EL) 2016/6 või selle muutmiseks esitatud ettepaneku eelnõuga ei nõuta I lisas toodud toidu ja sööda kategooriate piirmääradele vastavuse kontrollimist ei Jaapani ametiasutuste esitatud dokumentide ega ELi piiridel teostatavate kontrollide ja proovide võtmise abil; arvestades, et seetõttu ei ole tagatud, et kõnealune toit ja sööt vastab radioaktiivse saastatuse piirmääradele;

E. arvestades, et ettepaneku eelnõu põhineb Jaapani ametiasutuste esitatud andmetel radioaktiivsuse esinemise kohta aastatel 2014, 2015 ja 2016 (enam kui 132 000 teadet radioaktiivsuse esinemise kohta söödas ja toidus (v.a loomaliha) ning üle 527 000 teate radioaktiivsuse esinemise kohta loomalihas); arvestades, et kuigi ettepaneku eelnõus sisalduvad muudatused tuginevad eespool nimetatud andmete üksikasjalikule analüüsile, ei ole tekstis esitatud asjaomast analüüsi ega linki toorandmetele;

F. arvestades, et seepärast on väga raske kontrollida, kas kavandatavad meetmed on piisavad, et kaitsta liidu kodanike tervist;

G. arvestades, et isegi ilma komisjoni ettepaneku aluseks oleva analüüsita on siiski piisavalt alust arvata, et kõnealune ettepanek võib suurendada kokkupuudet radioaktiivsete ainetega saastunud toiduga ning vastavat mõju inimeste tervisele;

H. arvestades, et energiaettevõtte Tokyo Electric Power Company (TEPCO) president taotles Jaapani valitsuselt ametlikult luba juhtida Vaiksesse ookeani ligi miljon tonni kõrgradioaktiivset vett, mida kasutati tuumajaama kahjustunud reaktorite jahutamiseks; arvestades, et loa saamise korral võib see avaldada äärmiselt kahjulikku mõju Jaapani ranniku lähedalt pärit kalandustoodete toiduohutuse tasemele;

Konkreetsed märkused II lisa kohta

I. arvestades, et Jaapani prefektuurid, mida II lisa praegu hõlmab (Fukushima, Miyagi, Akita, Yamagata, Nagano, Gunma, Ibaraki, Tochigi, Chiba, Iwate, Yamanashi, Shizuoka ja Niigata), puutuvad kõik kokku 2011. aastal Fukushima tuumaelektrijaamas toimunud tuumakatastroofist tuleneva radioaktiivse sademega;

J. arvestades, et ilma põhjenduseta jäetakse ettepaneku eelnõuga II lisast välja Fukushima prefektuurist pärit riis ja sellest valmistatud tooted; arvestades, et see tähendab, et asjaomaste toodete puhul ei ole enam nõuet liitu sisenemisel proove võtta ja analüüse teha ning Jaapani ametiasutustel ei ole kohustust kinnitada nende vastavust radioaktiivse saastatuse piirmääradele; arvestades, et ühte riisist valmistatud toodet, mis II lisast välja jäetakse, kasutatakse imiku- ja väikelapsetoitudes ([2]); arvestades, et asjaomaste elanikkonnarühmade puhul on igasugune saastatuse tase lubamatu, võttes arvesse nende erilist haavatavust kiirgusega kokkupuute suhtes; arvestades, et Jaapani ja ELi vabakaubanduslepingu raames võib riisi eksport Jaapanist suureneda; arvestades, et kuna evakueerimiskorraldused tühistati hiljuti, on tõenäoline, et saastunud riisipõldudel jätkub riisi kasvatamine;

K. arvestades, et kuigi ettepaneku eelnõu põhjenduses 7 märgitakse, et ainult riis ja sellest valmistatud tooted, mis on pärit Fukushima prefektuurist, jäetakse II lisast välja, muudetakse ühtlasi II lisa nii, et ilma kontrollide, proovivõtu või analüüsideta lubatakse nüüd liitu importida seitset kalaliiki (sh harilik ja vaikse ookeani tuun ning harilik makrell), koorikloomi ja molluskeid, mis on püütud või korjatud Fukushima vetest;

([1]) Imiku- ja väikelapsetoidud, piim ja piimapõhised joogid, mineraalvesi ja muud samalaadsed joogid ning fermenteerimata teelehtedest valmistatud tee, muu toit, samuti veiste, hobuste, sigade, kodulindude ja kalasööt.

([2]) Kuuluvad CN-koodi 1901 alla.

L. arvestades, et ettepaneku kohaselt jäetakse II lisast välja ka seitse kalaliiki (sh harilik ja vaikse ookeani tuun ning harilik makrell), koorikloomad (nt homaarid ja krevetid) ja molluskid (nt karbid ja rannakarbid) kuue muu prefektuuri puhul, täpsemalt Miyagi, Iwate, Gunma, Ibaraki, Chiba ja Tochigi; arvestades, et asjaomase kontrollide vähendamise kohta ei ole esitatud ühtegi põhjendust ega selgitust, ühtlasi ei ole selgitatud, miks näiteks neid liike peetakse nüüd ilma kontrollita liitu importimiseks piisavalt ohutuks, samas kui teisi ei peeta;

M. arvestades, et ettepaneku kohaselt ei hõlma II lisa enam tooteid, mis on pärit Akita prefektuurist (praegu hõlmab see viit Akita prefektuurist pärit toodet – seened, araalia, bambuse võrsed, jaapani osmunda ja eleuterokokk (söödav looduslik taim) – ja kõiki nendest saadud tooteid); arvestades, et asjaomase kontrollide vähendamise kohta ei ole esitatud ühtegi põhjendust ega selgitust;

N. arvestades, et II lisa ei hõlma enam Yamagata prefektuurist pärit araaliat, bambust ega jaapani osmundat; arvestades, et asjaomase kontrollide vähendamise kohta ei ole esitatud ühtegi põhjendust ega selgitust;

O. arvestades, et II lisa ei hõlma enam jaapani osmundat, harilikku kilpjalga ega laanesõnajalga, mis on pärit viiest järgmisest prefektuurist: Iwate, Gunma, Ibaraki, Chiba ja Tochigi; arvestades, et asjaomase kontrollide vähendamise kohta ei ole esitatud ühtegi põhjendust ega selgitust;

P. arvestades, et II lisasse on lisatud vaid Nagano prefektuurist pärit kala ja kalandustooted; arvestades, et asjaomase kontrollide tugevdamise kohta ei ole esitatud ühtegi põhjendust; arvestades, et süstemaatilised kontrollid selle prefektuuri puhul tühistati 2011. aasta detsembris; arvestades, et 2014. aasta märtsis lisati teatavad looduslikud söödavad taimed uuesti II lisasse;

Konkreetsed märkused I lisa kohta

Q. arvestades, et ettepaneku eelnõuga ei muudeta rakendusmääruse (EL) 2016/6 kehtivat I lisa, milles on esitatud Jaapani õigusaktides sätestatud lubatud piirmäärad; arvestades, et rakendusmäärusega (EL) 2016/6 või selle muutmiseks esitatud ettepaneku eelnõuga ei nõuta I lisas toodud toidu ja sööda kategooriate piirmääradele vastavuse kontrollimist ei Jaapani ametiasutuste esitatud dokumentide ega ELi piiridel teostatavate kontrollide ja proovide võtmise abil; arvestades, et seetõttu ei ole tagatud, et kõnealune toit ja sööt ei ületa radioaktiivse saastatuse piirmäärasid;

R. arvestades, et alates 1. aprillist 2012 ei ole Jaapanis kehtivaid piirmäärasid ja seega ka I lisas loetletud piirmäärasid allapoole korrigeeritud; arvestades, et neid piirmäärasid tuleks vähendada, eriti seoses haavatavatele elanikkonnarühmadele mõeldud toiduainetega, nagu piim ja toit imikutele ja väikelastele;

S. arvestades, et kuus aastat pärast katastroofi on väga küsitav, kas liit peaks lubama oma toidutarneahelasse (isegi teoreetiliselt – võttes arvesse asjaolu, et puudub õiguslik kohustus teostada kontrolle liidu piiridel) järgmiste tseesium-134 ja tseesium-137 piirmääradega tooteid: 50 Bq/kg toidu puhul, mis on ette nähtud imikutele ja väikelastele (näiteks imiku piimasegu, jätkupiimasegu ja väikelapsetoit), samuti piima ja piimapõhiste jookide puhul, 10 Bq/kg mineraalvee ja muude samalaadsete jookide ning fermenteerimata teelehtedest valmistatud tee puhul ning 100 Bq/kg kõigi teiste toiduainete puhul;

1. on seisukohal, et komisjoni rakendusmääruse eelnõu ületab määruses (EÜ) nr 178/2002 sätestatud rakendamisvolitusi;

2. on seisukohal, et komisjoni rakendusmääruse eelnõu ei ole kooskõlas liidu õigusega, sest see on vastuolus määruses (EÜ) nr 178/2002 sätestatud eesmärgi ja üldpõhimõtetega luua alus inimeste elu ja tervise, loomade tervise ja heaolu, keskkonna ja tarbijate huvide kõrgetasemelise kaitse tagamiseks;

3. palub komisjonil oma rakendusmääruse eelnõu tagasi võtta ja esitada komiteele uue eelnõu hiljemalt 2017. aasta lõpuks;

Kolmapäev, 13. september 2017

4. palub komisjonil uue ettepaneku koostamisel teha muu hulgas järgmist:

— tagada, et Jaapanist liitu imporditava kogu toidu ja sööda suhtes, sh I lisas loetletud kategooriad, kohaldataks kontrolle;

— korrigeerida I lisas sätestatud piirmäärasid allapoole ja

— võtta arvesse hiljutist evakueerimiskorralduste tühistamist mõjutatud prefektuurides ning tagada, et see ei avaldaks kahjulikku mõju liitu imporditava toidu ja sööda radioaktiivse saastatuse tasemele;

5. palub komisjonil uue ettepaneku koostamiseni kehtestada kiireloomulised meetmed, nagu on ette nähtud määruse (EÜ) nr 178/2002 artiklis 53, et tagada inimeste tervise võimalikult kõrgetasemeline kaitse;

6. kutsub komisjoni üles tegema viivitamata üldsusele kättesaadavaks, sealhulgas liidu toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi kaudu, oma ettepaneku eelnõu aluseks oleva analüüsi ning Jaapani ametiasutuste kehtestatud kontrollisüsteemi üksikasjad koos põhjendustega selle asjakohasuse ja tõhususe kohta;

7. kutsub komisjoni üles esitama ajakohase ülevaate radioloogilisest olukorrast Jaapanis alates 2011. aastast, samuti ajavahemikku 2011–2017 käsitlevad terviklikud aastapõhised ülevaated Fukushima tuumaelektrijaamast nii atmosfääri kui ka Vaiksesse ookeani eraldunud radioaktiivse aine kohta, et oleks võimalik teostada põhjalik analüüs toiduohutuse seisukohast;

8. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.